

УДК 616–0532:616.322–002.2

Застосування імуномодуляторів місцевої дії у лікуванні хронічного тонзиліту в дітей

З. Д. Удовцицька, Н. О. Сипунова, Л. Н. Гришина

Клінічна лікарня Львівської залізниці, Львів

Ключові слова: хронічний тонзиліт, амбулаторне обстеження, діти, імуномодулятори.

Лікування хронічного тонзиліту (ХТ) залишається однією з актуальних проблем оториноларингології і педіатрії.

У виникненні хронічного тонзиліту найважливішу роль відіграє порушення реактивності організму, внаслідок чого слабшають захисно-протосувальні механізми піднебінних мигдаликів, знижується вироблення імуноглобулінів, зокрема секреторного IgA, інтерферону, лізоциму тощо.

Діти з хронічним тонзилітом найчастіше належать до групи дітей, що часто хворіють. Це гетерогенна група з огляду на дію різноманітних чинників ризику. Їхній сукупний вплив зумовлює формування хронічних вогнищ інфекції у носоглотці, які в свою чергу спричиняють ураження інших органів і систем (серцево-судинної, нирок та ін.). Упродовж останніх 10 років спостерігається, за даними даними, чітка тенденція до зростання кількості хронічних хвороб мигдаликів та аденоїдів.

З кожним роком змінюються спектр та властивості збудників. Сьогодні, за даними літератури, особливо зарубіжної, основними збудниками ХТ є пневмокок (*Str. pneumoniae*), гемофільна паличка (*Haemophilus influenzae*), значно рідше виділяють В-гемолітичні стрептококи групи А (*Str. pyogenes*), культуру молочнокислих бактерій. Погіршення стану колонізаційної резистентності мигдаликів у дітей, що часто хворіють, під час запального процесу супроводжується змінами як лімфоїдної тканини, так і строми мигдаликів.

У кожному випадку захворювання вивчали чинники, які можуть впливати на стан захворюваності, і дійшли висновку, що часті захворювання в дітей — це одна з масок розвитку змін в системі імунітету. Повторні інфекційно-запальні захворювання верхніх дихальних шляхів у свою чергу несприятливо впливають на імунологічну реактивність організму.

Останніми роками значно уточнено роль піднебінних мигдаликів у формуванні імунітету.

Сучасні підходи до тактики консервативного лікування хронічного тонзиліту передбачають комплексне застосування медикаментозних і не-

медикаментозних засобів лікування, спрямованого на відновлення імунологічного гомеостазу, стимуляцію місцевого імунітету, ліквідацію колонізації мигдаликів патогенними штамами. У виникненні та загостренні ХТ мають значення різноманітні несприятливі чинники зовнішнього та внутрішнього середовища — кількість та якісний склад мікрофлори слизової оболонки зівя й носа, економічні та соціальні причини, що безпосередньо впливають на стан здоров'я.

Метою наших досліджень став пошук нових, більш ефективних підходів до профілактики та лікування ХТ. Мета цієї роботи — дослідити стан здоров'я дітей до і після проведення комплексного лікування. Ми пішли шляхом застосування імуномодуляторів місцевої дії.

До групи спостереження включали дітей віком від 5 до 15 років. До і після лікування обстежено 100 дітей, хворих на хронічний тонзиліт. Крім загальноклінічних обстежень, проведено мікробіологічне дослідження для виявлення етіологічного чинника захворювання. Визначено склад мікрофлори слизових оболонок піднебінних мигдаликів і носа: *S. aureus*, *S. epidermidis*, *Str. pyogenes*, гриби роду *Candida*.

За даними анамнезу ми найчастіше реєстрували такі скарги: часті простудні захворювання, субфебрилітет, слабкість, відчуття болю в глотці. Під час огляду виявляли ознаки ХТ: застійна гіперемія піднебінних дужок та наявність патологічного вмісту в лакунах мигдаликів, збільшення регіонарних лімфатичних вузлів.

До цього часу серед оториноларингологів немає єдиної думки стосовно вибору методу лікування. Не вщухають суперечки стосовно вибору методів консервативного лікування дітей на ХТ і хірургічних методів. Часті загострення, ускладнення в дітей цієї групи спонукали нас шукати шляхи зниження захворюваності та запобігання ускладненням.

Ми застосували в комплексному лікуванні ХТ препарат «ІРС 19» фірми «Солвей Фарма». До складу цього препарату входять лізати 9 видів мікроор-

ганізмів, 6 різних штамів *Str. pneumoniae*, по 2 штамми *Str. pyogenes* і *Str. faecalis*. Усього 12 штамів.

Препарат «ІРС 19» має форму аерозолі, тобто може стимулювати місцевий імунітет дихальних шляхів. Препарат уприскували по 2 рази на день у носові ходи і один раз у зів, протягом двох-трьох тижнів.

Одночасно призначали «Лімфоміозот». Серед його складників 14 мають рослинне і 3 — мінеральне походження, тропні до лімфатичної системи організму. Такий склад надає препарату потужних дренажних властивостей, допомагає очистити лімфу і крихку сполучну тканину від токсинів як під час захворювання, так і з профілактичною метою.

Лімфоміозот призначали у віковому дозуванні 3 рази на день, до їди, упродовж трьох тижнів.

Згідно з нашими спостереженнями, після проведеного лікування в обстежених дітей норма-

лізувалася температура, поліпшився загальний стан, зник больовий синдром, зменшилися регіональні лімфатичні вузли. Показники мікрофлори у цих дітей поліпшувалися, патогенної мікрофлори в зіві та носі в основному не було.

Висновки

Проведене дослідження підтвердило, що провідною етіопатогенетичною ланкою ХТ залишається мікробний чинник.

Застосовуючи імунодепресанти, можна впливати на біологічні та імунологічні процеси. Діти, які приймали препарати «ІРС 19» і «Лімфоміозот», не хворіли на ангіни, рідше хворіли на гострі вірусні інфекції, у них зменшилися або зникли гіперплазія піднебінних мигдаликів, набряки дужок, відзначено незначне збільшення регіонарних лімфовузлів. Поліпшення було короткотривалим тільки в 5 (5%) дітей.

Использование иммуномодуляторов местного действия в лечении хронического тонзиллита у детей

З. Д. Удовыцкая, Н. А. Сипунова, Л. Н. Гришина

Использование препаратов «ІРС 19» и «Лимфомиозот» в комплексном лечении детей с хроническим тонзиллитом является эффективным, простым методом лечения, не дает осложнений и может применяться в практической медицине.

The use of immunomodulators of local action in children with chronic tonsillitis

Z. D. Udovyt's'ka, N. O. Sypunova, L. N. Hryshyna

The use of «ІРС 19» and «Lymphomyosot» in the complex treatment of children suffered from chronic tonsillitis is an effective, simple method of treatment that does not cause complications and can be successfully used in practical medicine.